

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ
ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ

А.БАЙТҰРСЫНОВ АТЫНДАҒЫ
ҚОСТАНАЙ Өңірлік Университеті

СУЛТАНҒАЗИН ОҚУЛАРЫ

«ҚАЗІРГІ БІЛІМ БЕРУДІ ДАМУДЫҢ
ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ»

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ҒЫЛЫМИ-ПРАКТИКАЛЫҚ
КОНФЕРЕНЦИЯ

МАТЕРИАЛДАРЫ

СУЛТАНҒАЗИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

МАТЕРИАЛЫ

МЕЖДУНАРОДНОЙ
НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ
«АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ
РАЗВИТИЯ СОВРЕМЕННОГО
ОБРАЗОВАНИЯ»

УДК 378 (094)
ББК 74.58
Қ 22

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ/ РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Куанышбаев Сеитбек Бекенович, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Басқарма Төрағасы – Ректоры, география ғылымдарының докторы, Қазақстан Педагогикалық Ғылымдар Академиясының мүшесі; / Председатель Правления – Ректор Костанайского регионального университета имени А.Байтұрсынова, доктор географических наук, член Академии Педагогических Наук Казахстана;

Жарлыгасов Женис Бахытбекович, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің Зерттеулер, инновация және цифрландыру жөніндегі проректоры, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор / проректор по исследованиям, инновациям и цифровизации Костанайского регионального университета им. А.Байтұрсынова, кандидат сельскохозяйственных наук, ассоциированный профессор;

Хуснутдинова Ляйля Гельсовна, тарих ғылымдарының кандидаты, «Мәскеу политехникалық университеті» Федералды мемлекеттік автономды жоғары білім беру мекемесінің доценті, Ресей / кандидат исторических наук, доцент Федерального государственного автономного образовательного учреждения высшего образования «Московский политехнический университет», Россия;

Сухов Михаил Васильевич, техника ғылымдарының кандидаты, Оңтүстік- Орал мемлекеттік университетінің (ООМУ) доценті, Челябині, Ресей/кандидат технических наук, доцент Южно-Уральского государственного университета (ЮУрГУ), г. Челябинск, Россия;

Радченко Татьяна Александровна, жаратылыстану ғылымдарының магистрі, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің «Физика, математика және цифрлық технологиялар» кафедрасының меңгерушісі / магистр естественных наук, заведующая кафедрой «Физики, математики и цифровых технологий» Костанайского регионального университета им. А.Байтұрсынова;

Алимбаев Алибек Алпысбаевич, PhD докторы, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің «Физика, математика және цифрлық технологиялар» кафедрасының қауымдастырылған профессорының м.а. / доктор PhD, и.о.ассоциированного профессора кафедры «Физики, математики и цифровых технологий» Костанайского регионального университета им. А.Байтұрсынова;

Телегина Оксана Станиславовна, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің «Физика, математика және цифрлық технологиялар» кафедрасының аға оқытушысы / старший преподаватель кафедры «Физики, математики и цифровых технологий» Костанайского регионального университета им. А.Байтұрсынова;

Шумейко Татьяна Степановна, педагогика ғылымдарының кандидаты, А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университетінің «Физика, математика және цифрлық технологиялар» кафедра профессорының м.а. / кандидат педагогических наук, и.о. профессора кафедры «Физики, математики и цифровых технологий» Костанайского регионального университета им. А.Байтұрсынова

Қ 22

«Қазіргі білім беруді дамытудың өзекті мәселелері»: «СҰЛТАНҒАЗИН ОҚУЛАРЫ-2023» Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияның материалдары, 2023 жылдың 15 наурызы. Қостанай: А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2023. – 427 б.

«Актуальные вопросы развития современного образования»: Материалы международной научно-практической конференции «СУЛТАНҒАЗИНСКИЕ ЧТЕНИЯ-2023», 15 марта 2023 года. Костанай: Костанайский региональный университет имени А.Байтұрсынова, 2023. – 427 с.

ISBN 978-601-356-257-5

«Сұлтанғазин оқулары-2023» халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының «Заманауи білім беруді дамытудың өзекті мәселелері» жинағында жаратылыстану-ғылыми білім берудің мәселелері мен болашағына арналған ғылыми мақалалар жинақталған, жалпы және кәсіптік білім берудің психологиялық-педагогикалық аспектілері қарастырылған, педагогикалық білім берудің ақпараттандыру және дамытудың қазіргі тенденциялары мен технологиялары мәселелері қозғалады.

Осы жинақтың материалдары ғалымдар мен жоғары оқу орындарының оқытушыларына, магистранттар мен студенттерге пайдалы болуы мүмкін.

В сборнике Международной научно-практической конференции «Султангазинские чтения-2023» «Актуальные вопросы развития современного образования»: представлены научные статьи по проблемам и перспективам естественно-научного образования, рассматриваются психолого-педагогические аспекты общего и профессионального образования, затронуты вопросы информатизации и современных тенденций и технологий развития педагогического образования.

Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям высших учебных заведений, магистрантам и студентам.

ISBN 978-601-356-257-5

9|786013|562575|

УДК 378 (094)
ББК 74.58

© А.Байтұрсынов атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2023
© Костанайский региональный университет имени А.Байтұрсынова, 2023

ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ ЖАҒДАЙЫНДА МАТЕМАТИКАНЫ ОҚЫТУДА ОҚУШЫЛАРДЫ БАҒАЛАУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ

Раисова Гульшат Тлеубаевна, А. Байтұрсынов атындағы ҚӨУ аға оқытушысы, Қостанай қ., Қазақстан, E-mail: Raissova_g@mail.ru

Аңдатпа

Мақалада ерекше білім беруді қажет ететін балалар мен жасөспірімдерді оқытуда бағалау ерекшеліктері көрсетілген

Түйінді сөздер: ерекше білім беруді қажет ететін балалар, инклюзивті оқыту, бағалау

Аннотация

В статье показаны особенности обучения и оценивания детей с особыми образовательными потребностями

Ключевые слова: детей с особыми образовательными потребностями, инклюзивное образование, оценивание

Abstract

The article shows the features of teaching and evaluation of children with special educational needs

Keywords: children with special educational needs, inclusive education, assessment

Қазіргі білім беруді дамытудың үлкен қажеттілігі-жалпы білім беретін мектептерде және басқа да білім беру мекемелерінде әр бала үшін үздіксіз, қол жетімді білім беру жүйесіне көшу. Оқыту үдерістерін қалыптастыру барлық білім алушылар үшін, қандай балалар оқитынына қарамастан, сауатты мақсат қоюды талап етеді. Білім беру мекемелерінің маңызды міндеті-әр оқушыны барынша қолдау және оның шығармашылық және физикалық әлеуетін барынша ашу үшін түрлі кедергілерді жою процесі болып табылады.

Ерекше білім беруді қажет ететін балалар мен жасөспірімдерді білім беру мекемесінің барлық жағымды аспектілеріне қосу толық және жан-жақты болуы керек.

Қазақстандық қоғамда баршаға қолжетімді тосқауылсыз, білім беру идеялары және оларды педагогикалық практикада пайдалану білім беру жүйелерінің ішіндегі байланыстардың оң және нәтижелі өзгерістеріне әкеп соғады, нәтижесінде зерттеудің жаңа объективті саласы туады.

Инклюзивті білім беруді енгізу процесі-бұл тосқауылсыз білім беру жүйесінің дамуының жаңа әлеуметтік феномені, мемлекеттің даму деңгейіне байланысты процесс.

Қазақстандық мектептерде инклюзивті білім беруді әркім әр түрлі қабылдайды, бірақ ол барлық жерде бар және барлық жерде жүзеге асырылады [1]. ЕББҚ бар балалар арнайы бейімделген бағдарламалары бойынша жұмыс істейді және үнемі әлеуметтік қызметкерлер мен психологтардың бақылауында болады. Сапалы нәтижеге қол жеткізу үшін инклюзивті сыныпта математика сабағын өткізу кезінде ескеру қажет бірнеше технологияны бөліп көрсету керек:

1) балалардың мотивациясы мен қызығушылығын арттыру үшін оларды оқу процесінің басталуына және күрделі тақырыптарға мұқият дайындап, жетекшілік жасау керек;

2) бала математиканың белгілі бір бөлімдерін не үшін үйренетінін түсінуі үшін пайдалы практикалық машықтар мен дағдыларды қалыптастыру қажет;

3) көрнекі дидактикалық материалды міндетті түрде пайдалану, оқытудың практикалық әдістерін қолдану;

4) әр оқушының мүмкіндіктерін ескере отырып, әр балаға сараланған және жеке тәсілді пайдалану;

5) оқытудың әртүрлі әдістері мен тәсілдерін пайдалана отырып, баланың жақын арада даму аймағына бағдарлану қажет, яғни оқушылар үшін жақын арада өз мүмкіндіктерін барынша іске асыру үшін оңтайлы жағдайлар жасау қажет;

6) Мета-пәндік оқу іс-әрекеттерін қалыптастыру - тапсырмаларды орындау нәтижелерін бақылау, жоспарлау, талдау және бағалау;

7) оқушылар үшін берілген ақпараттың пайдалылығы арқылы оқу қызметіне барынша қызығушылық қалыптастыруға тырысу;

8) оқытудың белсенді әдістерін қолдану қажет.

Жоғарыда айтылғандарға орындалуы қажет тағы бірнеше тармақ қосылады [2]:

- негізгі материалды түсінікті және қол жетімді түрде бірнеше рет қайталау қажет;

- материалды оқыту балалардың осы тобының көңіл-күйін, ақыл-ой мүмкіндіктері мен психологиялық көңіл-күйін ескере отырып, біртіндеп жүруі керек;

- материалды біртіндеп күрделендіріп, нәтижесінде оны жаңа тапсырмалармен толықтыру

керек;

- оқушылардың ойлау, талдау, қорытынды жасау аналитикалық қабілеттерін дамыту үшін арифметикалық есептерді ауызша және жазбаша шешуді қосу.

Инклюзивті оқытудың мүмкіндіктерін ашатын шетелдік әдебиеттерде математиканы оқытуды ұйымдастыру бойынша келесі ұсыныстар берілген:

1) калькуляторды пайдалануға рұқсат;

2) ұқсас мәселелерді топтастыру;

3) бір параққа тапсырмалардың аз санын орналастыру (мысалы, бір бетте 4-тен 6-ға дейін тапсырма);

4) баға алу үшін тапсырмалардың аз санын пайдалану;

5) мәселені жазбаша түрде көрсету үшін үлкен форматтағы парақтарды пайдалану;

6) әрбір оқушыны көрнекі сандық қатармен қамтамасыз ету;

7) проблемалық тапсырмаларды кезең-кезеңмен ұсыну;

8) көрнекі құралдарды (суреттер, графиктер) пайдалану.

Оқушылардың жетістіктерін бағалау оқу процесінің маңызды құрамдас бөлігі және мұғалімнің педагогикалық қызметінің маңызды міндеттерінің бірі болып табылады. Бұл компонент оқу-тәрбие процесінің басқа компоненттерімен бірге (мазмұны, әдістері, құралдары, ұйымдастыру формалары) қоғамның заманауи талаптарына, педагогикалық және әдістемелік ғылымдарға, мектептердегі білім берудің негізгі басымдықтары мен мақсаттарына сәйкес келуі керек. Бағалау сонымен қатар мемлекет пен мектеп, мұғалім мен оқушы, мектеп пен ата-ана арасындағы өзара әрекеттесу процесінің көрінісі болып табылады.

Оқушылардың оқу жетістіктерін бағалау критерийлерін әзірлеу үшін оқу мақсаттары негіз болып табылады. Критерийлерді мұғалім өзі немесе оқушылардың қатысуымен дайындай алады. Критерийлерді бірлесіп әзірлеу (мұғалім – оқушы) оқушылардың бағалауға оң көзқарасын қалыптастыруға және нәтижеге қол жеткізу үшін олардың жауапкершілігін арттыруға мүмкіндік береді. Бағалау критерийлерін әзірлеу кезінде сабақтың мақсаттары мен мазмұнын әрдайым есте ұстаған жөн.

Бірлескен критерийлерді (мұғалім – оқушы) әзірлеудің үлгі процедуралары [4]:

1) Тақырыпты, тарауды, бөлімді оқуды бастамас бұрын оқушыларға сабақтың мақсаттары мен міндеттерін хабарлау

2) Әр оқушыдан жұмыс бағаланатын бір немесе екі критерий жазуын сұрау

3) Оқушылар ұсынған критерийлерді тақтаға жазу

4) Барлық оқушылар ұсынылған критерийлерді түсінетініне көз жеткізу

5) Критерийлерді маңыздылық дәрежесіне қарай реттеу

6) Талқылау барысында басым критерийлерді таңдау

7) Егер баға қою керек болса, әр критерийдің сандық өрнегін (ұпайларын) анықтаңыз немесе оны градациялаңыз (тапсырманы орындау деңгейіне бөлу).

Бұдан соң оқушылардың жұмысын тек әзірленген критерийлерге сәйкес бағалау қажет. Критерийлердің мазмұны оқушылар мен ата-аналарға түсінікті болуы керек, яғни түсінікті және қол жетімді тілде баяндалуы керек. Бағалау критерийлерін оқушылардың назарына жеткізу қажет (стендтерде, оқу тақтасында, оқушылардың жұмыс дәптерінде орналастыру). Критерийлер студенттерге өз жұмысының сапасын объективті бағалауға көмектеседі. Тапсырманы орындамас бұрын оқушыларды бағалау критерийлерімен таныстыру қажет.

Тиімді әзірленген бағалау критерийлері және олардың градациясы оқушыларға нені және қалай бағаланатынын анық көрсетеді, сонымен қатар оқушыларға жұмысты орындау барысында жақсы нұсқаулық береді. Критерийлердің градациясы-бұл күтілетін нәтижеге жетудің әртүрлі деңгейлерін сипаттау.

Бағалау критерийлері неғұрлым нақты ұсынылса, оқушы тапсырманы сәтті орындау үшін не істеу керектігін соғұрлым жақсы түсінеді.

Сонымен қатар, білім беру бағдарламасын игерудің жоспарланған нәтижелеріне қол жеткізуді бағалау жүйесі білім берудің білім беру бағдарламасының ажырамас бөлігі болып табылады. Бағалау жүйесі мұғалімнің және жалпы мектептің оқу процесінің сапасына жеке жауапкершілігін белгілеуге мүмкіндік береді. Бағалау жүйесі утилитарлық мақсатпен шектелмейді-белгілі бір оқу пәні бойынша білім мен дағдыларды игеруді тексеру. Ол аса маңызды әлеуметтік міндет қояды: оқушылардың өзін-өзі тексеру және бақылау, өз іс-әрекеттерін сыни тұрғыдан бағалау, қателіктер табу және оларды жою жолдарын табу қабілетін дамыту [4].

Осы міндеттерге сәйкес бағалау жүйесі келесі ақпаратты алуға бағытталған және:

- оқушылар өздерінің танымдық қабілеттеріне және үздіксіз білім беру жүйесіне табысты қосылу мүмкіндіктеріне сенімділік ала алады;

- ата-аналар баласының оқу және даму процесі мен нәтижесін бақылайды;

- мұғалімдер өздерінің педагогикалық іс-әрекеттерінің сәттілігін қадағалайды, оқу бағдарламасының тиімділігі, оқушылардың жеке жетістіктері мен жетістіктері туралы пайымдаулар

жасайды [5].

Жалпы білім беру мекемесінде ЕББҚ бар балаларға білім берудің мақсаты олардың толыққанды дамуы және олардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып, құрдастарымен бірге жалпы білім беру бағдарламасын игеруі болып табылады.

Мұндай балаларды қарапайым сыныптың білім беру процесіне қосу мұғалім үшін жеңуді талап тетін бірқатар қиындықтарды тудырады.

Сабақтағы басты қиындық- ЕББҚ бар балалардың жеке мүмкіндіктерін білім беру стандартын орындау қажеттілігімен байланыстыру.

Мұндай сыныптарда жұмыс істей отырып, мұғалім белгілі бір сыныпқа, сондай-ақ белгілі бір балаға сабақ жоспарларын әзірлеуі керек, оқу жоспарын қайта құра білуі және оқыту әдістерін ЕББҚ бар оқушылардың ерекшеліктеріне бейімдеуі керек.

Сондықтан сабақта әр түрлі әрекеттерді ауыстырып отыру қажет:

а) сабақты есте сақтауды, зейінді жаттықтыратын тапсырмалардан бастау;

б) күрделі интеллектуалды тапсырмаларды сабақтың ортасында ғана қолдану;

в) оқытуға байланысты тапсырмаларды және тек түзету бағытына ие тапсырмаларды (көрнекі гимнастика, ұсақ моториканы дамытуға, қабылдау мен ойлауды дамытуға арналған тапсырмаларды қолдану) кезектестіріп отыру;

г) ойын сәттерін, жарыс сәттерін, яғни балалардың эмоцияларына әсер ететін және білімді өмірмен байланыстыратын барлық әрекеттерді қолдану.

Сабақтың барысы әр түрлі білім беру қажеттіліктері бар оқушыларда оқытылатын тақырыптардың қаншалықты байланыста болуына, алдыңғы тақырыпты қалай игергеніне байланысты. Егер сыныптың барлық оқушыларында тақырып ортақ болса, онда материалды фронталды түрде оқытулады, ал балалар өз бағдарламасымен анықталатын білім деңгейін алады.

Алынған білімді, дағдыларды бекіту және пысықтау оқушылар үшін жеке таңдалған әртүрлі дидактикалық материалдарға (жеке карточкалар, оқулықтағы жаттығулар, тақтадағы, презентация слайдтарында мәтіндер) құрылады.

Егер әртүрлі бағдарламалық материалдар оқытылса және бірлесіп жұмыс жасау мүмкін болмаса, онда бұл жағдайда келесі құрылымға сабақ тиімді:

Мысалы, жұмыстың бірінші нұсқасы - "ерекше" балалар алдыңғы тақырыпты бекіту үшін карточкалар бойынша жұмыс істейді (осы уақытта мұғалім басқа балалармен жұмыс істейді және жаңа тақырыпты түсіндіреді). Мұнда мұғалім "ерекше" балаларға алдыңғы сабақтың тұжырымдамалары бар карталарды ұсына алады және балалар бұл ұғымдарға жазбаша сипаттама беруі керек. Бұл жағдайда карточкада балаларға тұжырымдаманы анықтауды жеңілдету үшін жетіспейтін сөздері бар кеңестер немесе сөйлемдер болуы мүмкін. Сондай – ақ осы сипаттағы тапсырмаларды қолдануға болады: бір бағанда ұғымдар беріледі, екіншісінде-осы ұғымдардың анықтамалары (балалар бағыттауыш арқылы осы немесе басқа анықтамаға сәйкес келетін тұжырымдаманы көрсетуі керек). Содан кейін қадам бойынша нұсқаулықпен бірге жүретін практикалық мысалдары бар карталар ұсынылады.

Екінші нұсқа - барлық оқушылар алдыңғы тақырыпты бекіту үшін карточкалар бойынша жұмыс істеп жатқанда, "ерекше" балалармен алдыңғы сабақтың тақырыбына қатысты негізгі ұғымдарды еске түсіру үшін сөздік немесе жұмыстың басқа түрлері жүргізіледі.

Мысалы, өткен сабақта балалар үйренген ұғымдар қысқаша айтылады. Мұнда көрнекілікті (суреттер, оқулықтар, практикалық материалдар, заттар) пайдалануға болады. "10 сөз" типі бойынша тапсырмалар ұсынылады: тақтада немесе карточкаларда өткен тақырыптарға қатысты бұрыннан белгілі 10 ұғым жазылған. Осыдан кейін ұғымдары бар карталар алынып тасталады, ал балалар дәптерлерінде есте сақтаған барлық сөздерді қайталап, содан кейін осы сөздерге ауызша анықтама беруі керек. Әрі қарай барлық оқушыларға жаңа материал түсіндіріледі.

Осыдан кейін дифференциалданған практикалық тапсырманы орындау ұсынылады.

Сонымен қатар, "ерекше" балалардың карточкаларында: көрнекілік (әр әрекет немесе сөз суретпен, сызбамен расталуы керек); мұғалімнің үнемі сөйлеу сүйемелдеуі бар, тапсырманың өзі айтылады (яғни, не істеу керек, тапсырманы қалай орындау керек) - бала мұғалімнен кейін тапсырманы қайталайды, мұнда мұғалімнің сөзі қысқа және анық.

Само задание ребёнок выполняет пошагово по инструкции; учитываются ошибки, которые он допустил и озвучиваются

Қолданылатын әдістер мен тәсілдер:

- ауызша әдіс;

- көрнекілік әдісі;

- өз бетінше оқу жұмысы мен мұғалімнің жетекшілігімен жұмыс істеу әдістері;

- бақылау әдістері (ауызша да, жазбаша да);

- өзін-өзі бақылау және өзара бақылау әдістері;

- сараланған жұмыс

- топтық жұмыс.

Егер инклюзивті оқытудағы оқушылар үшін жиынтық тапсырмаларды құрастыруды қарастыратын болсақ, онда тапсырмалардың деңгейі мен олардың санын қарастыру қажет.

Математика бойынша 6-сыныпта жиынтық жұмысты (БЖБ) ұйымдастыру бойынша салыстырмалы деректер (ішкі жиынтық бағалау).

Жиынтық жұмыстан мақсат 6.1 екенін көруге болады. 2.1 ЕББҚ бар бала үшін біршама өзгертілді. Бұл кезеңде оқушы тек негізгі ақпаратты анықтайды. Негізгі және қосымша ақпаратты ажырату дағдыларын бекіту баламен келесі сабақтарда пысықталады.

Жұмыста белгілі бір "тіректерге" мүмкіндік беретін бағалау критерийі өзгертілді. Өзгерістер жұмыс уақытына да әсер етуі мүмкін.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларға қатысты алғашқы үш деңгей қолайлы: "білу", "түсіну" және "қолдану". Алайда, мектептегі білім берудің барлық кезеңдерінде ерекше білім беру қажеттіліктері бар оқушылардың оқу іс-әрекетінің нәтижелері тек біліммен, дағдылармен және дағдылармен шектелмейді, оқытудың мақсаты жеке тұлғаның білімі, тәжірибесі мен құндылықтарына негізделген жалпы қабілет ретінде құзыреттілікті қалыптастыру болуы керек.

ЕББҚ бар баланы бағалауда мұғалім оның жақсы мінез-құлқын, жетістіктерін атап кетуі тиіс. Осылайша, ЕББҚ бар балалар оқитын сыныптарда жұмыс жасалады.

Инклюзивті оқыту жағдайында 6-сыныпты жиынтық бағалау.

Тақырыбы: Екі санның қатынасы. Екі санның пайыздық қатынасы. Пропорция. Пропорцияның негізгі қасиеті. Тікелей пропорционалды тәуелділік. Кері пропорционалды тәуелділік. Пропорцияны пайдаланып мәтіндік есептерді шешу. Масштаб. Шеңбер. Шеңбердің ауданы. Шар. Сфера

Оқыту мақсаты

6.5.2.1 екі санның қатынастарын оқу, жазу.

6.1.2.6 берілген қатынаста шамаларды бөлу.

6.5.1.1 шамалар тура және кері пропорционалдылықпен байланысты есептерді тану және шешу.

6.3.3.4 шеңбердің ауданы формуласын білу және қолдану

6.5.1.3 картамен, жоспармен, сызбамен жұмыс істеу кезінде масштабты қолдану

Бағалау критерийі. Білім алушы берілген қатынаста шамаларды бөледі. Шамалар тура немесе кері пропорционалдылықпен байланысты есептерді шешеді-есептерді шешуде шеңбер ауданының формуласын қолданады-картамен жұмыс кезінде масштабты қолданады

Ойлау дағдыларының деңгейі: қолдану, жоғары дәрежелі дағдылар.

Жұмыс уақыты 25 минут.

6.1 А бөлімі үшін жиынтық бағалау тапсырмалары

"Қатынастар мен пропорциялар"

1 вариант

1. 60 санын 5 : 7 қатынасында бөліңіз. Сандардың ең үлкенін жазыңыз.

2. Рационал сандарды салыстырыңыз:

a) - 4,7 және 1,2 b) -2,7 және 0 c) $|-7|$ мен $|3|$ d) -3 және -10

3. Есепті пропорция көмегімен шешіңіз. 8 бірдей пирогқа 4 кг ұн қажет. 5 бірдей пирогқа қанша кг ұн қажет?

4. A(2,1) және B(-3,5) нүктелері берілген.

a) A нүктесіне қарама - қарсы C нүктесінің координатын табыңыз.

b) Координаталық сәуледе A, B және C нүктелерін бейнелеңіз.

c) B нүктесінен C нүктесіне дейінгі қашықтықты табыңыз.

2 вариант

1. 80 санын 4: 6 қатынасында бөліңіз. Сандардың ең үлкенін жазыңыз.

2. Рационал сандарды салыстырыңыз:

a) 2 және -3 b) 0 және -5,3 c) $|-8|$ мен $|6|$ d) -5 және -7

3. Есепті пропорция көмегімен шешіңіз. 8 бірдей пирогқа 6 кг ұн қажет. 4 бірдей пирогқа қанша кг ұн қажет?

4. A(3,5) және B(-1,1) нүктелері берілген.

a) A нүктесіне қарама - қарсы C нүктесінің координатын табыңыз.

b) Координаталық сәуледе A, B және C нүктелерін бейнелеңіз.

c) B нүктесінен C нүктесіне дейінгі қашықтықты табыңыз.

Инклюзиядағы математиканы оқытудың жетістігі оқытудың көптеген оң факторларына байланысты. Ең алдымен, бұл, әрине, математика сабағында құрылған, оқушылар үшін өзін-өзі дамытуға, өзін-өзі жүзеге асыруға, тек математикада ғана емес, жетістікке жету мотивациясының деңгейін арттыруға күшті ынталандыру болып табылатын жоғары өнімді ұжымдық шығармашылық атмосфера.

Кесте 1

Бағалау критерийі	Тапсырма №	Дескриптор	Балл
		Оқушы	
Шамаларды берілген қатынаста бөледі	1	берілгені бойынша өрнек / теңдеу жасайды;	1
		есептеулерді орындайды;	1
		сандардың ең үлкенін көрсетеді;	1
Рационал сандарды салыстырады	2	оң және теріс сандарды салыстырады;	1
		теріс сан мен 0 санын салыстырады;	1
		рационал сандар модульдерін салыстырады;	1
		теріс сандарды салыстырады;	1
Шамалар тура немесе кері пропорционалдылықпен байланысты есептерді шешеді	3	шамалардың тәуелділік түрін анықтайды;	1
		тапсырманың берілгені бойынша пропорцияны құрайды;	1
		пропорцияның негізгі қасиетін қолданады;	1
		белгісіз пропорция мәнін табады;	1
Координаталық сызықтағы нүктелерді бейнелейді және олардың арасындағы қашықтықты табады	4	нүктенің қарама қарсы координатасын анықтайды;	1
		координаталық сызықтағы нүктелерді бейнелейді;	1
		нүктелер арасындағы қашықтықты есептейді.	1
Барлығы:			

Үйде оқитын денсаулық мүмкіндігі шектеулі балалар мұғалімінің әр түрлі дидактикалық материалды, интерактивті тақтаны, түс пен дыбыстық эффектілерді, көптеген басқа арнайы жабдықтарды қолдана отырып, қазіргі заманғы математика сабағының көптеген артықшылықтарынан, оқыту, бағалау, топтық жұмыс формалары, рефлексиядан айырылатыны түсінікті.

Математика – бұл күш пен энергияны барынша қолдануды қажет ететін күрделі, дәл ғылым, психологиялық фактор да маңызды рөл атқарады. Сонымен қатар, үйде оқитын барлық балалардың қарым-қатынас, әлеуметтену деңгейі төмен, олар құрдастарымен қарым-қатынастың болмауынан зардап шегеді, олардың барлығы достасқысы келеді, мектеп өміріне белсенді қатысқысы келеді. Жоғарыда айтылғандардың бәрінсіз балаларға математика білімін ғана емес, сонымен қатар басқа пәндер бойынша білімді игеруде жетістікке жету қиын. Балалар сыныптағы тірі сабақ жағдайында жан-жақты қолдау ала алмайды. Бұл тек математика сабақтарында ғана емес, жетістікке жету үшін мотивация деңгейін айтарлықтай төмендетеді. Осылайша, біз 6-сыныпта инклюзивті білім беруді жүзеге асыру жағдайында математиканы оқыту білім беру жүйесін жетілдіру жағдайында қажет және шұғыл қажеттілік деп санаймыз. Білім беру сапасын арттыру үшін жиынтық бағалаудың әртүрлі әдістерін жүйелі, мақсатты пайдалану қажет. Мұғалім бағалау мақсатына қарай әртүрлі әдістерді таңдай білуі керек.

Әдебиеттер тізімі:

1. Богданова Т.Г./ Сурдопсихология. – М.: Академия, 2002. – 203 с. 20.
2. Никулина Г.В., Волкова И.П., Фещенко Е.К. / Оценка готовности к школьному обучению детей с нарушениями зрения: Учебное пособие / Изд-во РГПУ им. А.И. Герцена, 2001. - 84 с. 22.
3. Жукова Н.С. / Поэтапное формирование устной речи при ее недоразвитии. – Логопедия. Методическое наследие: Пособие для логопедов / М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003. – 704 с. 23.
4. Гонеев А.Д. / Основы коррекционной педагогики: Учебное пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / – М.: Академия, 2002. – 198 с. 25.
5. «Умственно отсталый ребенок. Общее и коллективное развитие», VII Международная научная конференция, Издательство Молодой ученый, 2016. – 60-62 с. 26.